

PRESSEMEDDELELSE fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

ÅRSBERETNING FOR 2004: 10 ÅRS RAPPORTERING

Oplysninger om narkotikasituationen i den udvidende Union stadig »mere pålidelige« i følge EONN

(25.11.2004 LISSABON **OFFENTLIGGØRELSE KL. 10.00 CET/Bruxelles tid**) De oplysninger, der nu er tilgængelige om narkotikasituationen i Europa, bliver »stadig mere pålidelige« meddeler **EU's Narkotika-agentur (EONN)** i forbindelse med præsentationen af *Årsberetningen for 2004 om narkotikasituationen i Den Europæiske Union og Norge* i dag i Bruxelles.

Udtalelsen kommer efter EU-agenturets første 10 år med rapportering og er den første samlede oversigt over narkotikafænomenet i 26 lande fra Atlanten til den russiske grænse. I de forløbne ti år har **EONN** samarbejdet med medlemsstater om at udvikle dataindsamlingsværktøjer og indikatorer for at give landene et »fælles sprog« til beskrivelse af narkotikafænomenet. Dette har gjort det lettere på europæisk plan at oprette nationale narkotikaovervågningscentre, som nu spiller en væsentlig rolle i forbindelse med indsamling og fortolkning af oplysninger, der er nødvendige for at træffe solide politiske beslutninger.

EONN's direktør Georges Estievenart udtaler: »Efter 10 års rapportering har vi fået en dybere og bredere forståelse af narkotikasituationen i Europa samt indsatsmulighederne i forbindelse hermed. Den fortsatte dataindsamling har efterhånden givet os mulighed for ikke blot at anskueliggøre generelle udviklingstendenser i retning af stabilisering eller udsving, men har også åbnet vores øjne for specifikke problemer i undergrupper, regioner og lokaliteter. Og nu hvor vi dækker et bredere geografisk område, støder vi på nye opdagelser og dynamikker, som ændrer grundlaget for tidligere formodninger om udviklingens karakter og retning. Overordnet set har vore investeringer i overvågning givet gode resultater, hvilket skaber et pålideligt grundlag for at fremhæve ligheder og forskelle mellem narkotikaproblemer i Den Europæiske Union«.

Blandt de samlede betragtninger om narkotikasituationen i Europa, som fremhæves i dette års beretning, kan nævnes den generelle stabilisering af intravenøs og ikke-intravenøs heroinbrug. Dette opvejes af en stigning i brugen af andre stoffer såsom kokain, cannabis og ecstasy samt af det faktum, at mange unge europæere nu regelmæssigt eller intensivt bruger en kombination af stoffer. Der kan også noteres et generelt fald i antallet af narkotikarelaterede dødsfald siden 2000, selvom denne tendens kan vende i **de nye EU-lande**, hvis de nødvendige foranstaltninger ikke træffes hurtigt (se pressemeddelelse nr. 8 – 'Highlights' (Hovedpunkter) og nr. 9 – 'Selected issues').

Der er imidlertid også væsentlige forskelle på andre områder såsom smitsomme sygdomme. Ifølge beretningen har nogle af de nye **EU-lande** den hurtigst voksende hiv-epidemi i verden, mens den blandt intravenøse stofbrugere i de »gamle« medlemsstater stort set har stabiliseret sig. I det meste af Central- og Østeuropa er den gennemsnitlige hiv-prævalens blandt intravenøse stofbrugere stadig lav, mindre end 1 % (f.eks. **Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Slovenien og Slovakiet**), hvilket også svarer til situationen i **EU-ansøgerlandene – Rumænien og Bulgarien**. Selvom man har undgået epidemien i sidstnævnte lande, kan en eventuel stigning i intravenøs stofbrug medføre en stigning i udbredelsen af hiv-smitte og hepatitis i nærmeste fremtid, hvis der ikke træffes tilstrækkelige forebyggende foranstaltninger fremgår det af beretningen.

I følge EONN kommer den øgede overvågningskapacitet nu til udtryk i en hurtigere og mere effektiv udvikling af politiske muligheder og modforanstaltninger. Data, der er indberettet i løbet af det forløbne år om blandt andet udbredelsen af hiv, har affødt en række nye foranstaltninger i lande, hvor hiv-epidemien toppede i 2001.

Estland og **Letland** rapporterer om hurtig udbygning af landsdækkende kanyle- og sprøjtebytte programmer overalt. I de to lande meldes også om et fald i den senere tid i udbredelsen af hiv-tilfælde blandt intravenøse stofbrugere, selvom udbredelsen stadig ligger på et højt niveau.

Bedre overvågning af den politiske udvikling har også bidraget til, at de fleste lande i Europa har kunnet vedtage nationale narkotikastrategier (se 'Nationale politikker' nedenfor). Heriblandt **nye EU-lande** såsom **Den Tjekkiske Republik, Estland, Letland og Litauen**, som inden for det forløbne år har vedtaget narkotikastrategier, der alle sætter fokus på forbedret behandling og reduktion af risici i overensstemmelse med EU's narkotikastrategi. Dette har også medført bedre adgang til narkotikabehandlingstjenester i disse lande, men kapaciteten og dækningen er stadig alt for begrænset.

»Der er nu 456 mio. borgere i EU, og én ud af 14 på verdensplan bor i en af de 25 medlemsstater«, udtaler **Marcel Reimen, EONN's formand**. »Det væld af oplysninger, der fremlægges af EONN i dag, bidrager til at give os en bedre forståelse af, i hvilken udstrækning narkotikaproblemer påvirker borgerne i Europa og de samfund, de lever i. Men det giver os også mulighed for at reflektere over de politikker og foranstaltninger, medlemsstaterne har udviklet for at imødegå den komplekse og mangesidede udfordring, som stofbrug udgør«.

Årsberetningen for 2004 offentliggøres blot en måned efter **Europa-Kommissionens** officielle evaluering af EU's narkotikastrategi og –handlingsplan (2000–2004). **EONN** bidrog i væsentlig grad hertil med tekniske værktøjer til evaluering af data og analyse af narkotikasituationen (se pressemeddelelse nr. 6 – 'Snapshots' - øjebliksbilleder). Det er værd at nævne, at **Europa-Parlamentets** Udvalg om Borgernes Friheder og Rettigheder og Indre Anliggender vil drøfte **Årsberetningen for 2004** samt en henstilling fra **Rådet for Den Europæiske Union** om »EU's strategi til bekæmpelse af narkotika (2005–2012)«. EU's narkotikapolitik er nu nået til et afgørende punkt, hvor der på ledelsesplan skal fastsættes nye mål og målsætninger for 2005 og frem.

HOVEDPUNKTER FRA BERETNINGEN: SENESTE UDVIKLING I NARKOTIKAPOLITIK OG LOVGIVNING

I dette års beretning sættes der fokus på den rolle, evidensbaseret information om narkotika kan spille, når der skal træffes beslutninger. Den seneste udvikling i narkotikapolitik og lovgivning i 2003 beskrives nedenfor:

EU-udvikling

- Juni 2003 – Ministerrådet vedtager en henstilling fra Europa-Kommissionen om forebyggelse og reduktion af helbredsskader forbundet med narkotikamisbrug. Det er den første EF-henstilling inden for sundhedsområdet der vedrører stoffer. Mange medlemsstater har allerede indarbejdet forslagene (f.eks. indført foranstaltninger til reduktion af risici) i deres nationale narkotikastrategier.
- November 2003 – Europa-Kommissionen vedtager en »meddelelse om koordinering og koordineringsmekanismer på narkotikaområdet i EU«. Meddelelsen er baseret på resultaterne af en undersøgelse, som EONN har gennemført i samarbejde med Kommissionen. (Undersøgelsen definerer koordinering som »integrering af forskellige elementer af nationale løsninger på narkotikaproblemer« med henblik på at »harmonisere arbejdet« og »øge effektiviteten«). I meddelelsen bekræftes det, at koordinering er nødvendig, hvis EU skal kunne reagere effektivt på det meget komplekse narkotikafænomen og følgerne heraf.
- November 2003 – Ministerrådet vedtager en beslutning om kontrolforanstaltninger og strafferetlige foranstaltninger med hensyn til fire nye former for syntetisk narkotika 2C-I, 2C-T-2, 2C-T-7 og TMA-2. Disse stoffer vil som følge heraf blive gjort til genstand for kontrolforanstaltninger og strafferetlige foranstaltninger i EU-landene.

- November 2003 – Ministerrådet opnår politisk enighed om en rammeafgørelse rettet mod de narkotikasmuglere samt forbryder- og terrororganisationer, som ved den ulovlige handel skaffer midler til at finansiere deres ulovlige aktiviteter. Den fastlægger en fælles definition af ulovlig narkotikahandel på EU-plan og anbefaler, hvorledes denne lovovertrædelse skal straffes i EU. (Denne rammeafgørelse blev vedtaget af Rådet den 26. oktober 2004). Europol (2002) skønner, at den samlede fortjeneste ved ulovlig narkotikahandel udgør 2%–5 % af det samlede bruttonationalprodukt på verdensplan.

Nationale politikker

- 22 af 26 lande (25 EU-lande + Norge) har nu vedtaget en national narkotikastrategi. Strategierne er forskellige mellem de enkelte lande, men der er også fælles træk (koordinering foretaget af nationale styrelser, fokus på indsats, overvågning og evaluering, anvendelse af en afbalanceret tilgang til efterspørgsel og udbud).
- De fleste lande har vedtaget en tidsramme på 3–5 år, men i nogle lande dækker strategien en længere periode (8–10 år). Nogle lande har det mål at opnå et »stoffrit samfund«, mens andre lande især bestræber sig på at begrænse narkotikas negative konsekvenser for borgerne og samfundet, selvom nogle strategier kombinerer disse to mål. Selv om de nationale narkotikastrategier typisk fokuserer på ulovlige stoffer, har et stigende antal lande medtaget alkohol og tobak i deres narkotikastrategier.
- Den koordinerede EU-model til løsning af narkotikaproblemet er blevet konsolideret og tilpasset i de senere år (EU's narkotikastrategi og EU's handlingsplan for 2000–2004)). Den fremtidige udvikling af narkotikapolitikken i et udvidet EU og formuleringer af 25 forskellige narkotikastrategier, der skal samles i EU-regi, bliver en udfordring for det nederlandske formandskab i 2004 (EU's narkotikastrategi 2005–2012) og det luxembourgske formandskab i 2005 (EU's handlingsplan 2005–2008).

National lovgivning – seneste udvikling

- *Beslaglæggelse af aktiver.* **Spanien, Frankrig, Irland og Nederlandene samt Det Forenede Kongerige** melder alle om ændringer af deres lovgivning vedrørende konfiskation af aktiver ejet af narkotikahandlere og kriminelle organisationer. I **Spanien** har en ny lov til formål at fremskynde videresendelsen af de dokumenter, der er nødvendige for at identificere og lokalisere beslaglagte varer, og anvende dem i projekter til håndtering af efterspørgsel og udbud (forebyggelse, udslusning). Loven udvider rækken af modtagere af pengene til at omfatte alt fra ngo'er og nationale offentlige organisationer til internationale og overnationale enheder samt udenlandske regeringer.
- *Narkotika og bilkørsel:* Bilkørsel under indflydelse af narkotika, og hvilke foranstaltninger der skal træffes i forbindelse hermed giver anledning til bekymring i mange medlemsstater. I 2003 foretog **Frankrig, Italien, Østrig og Finland** ændringer i deres love, således at disse blev klarere eller skærpede, og der blev indført blod- eller urinprøver for førere.
- *Cannabislovgivning:* I **Belgien og Det Forenede Kongerige** har cannabis fået en anden retlig status i løbet af det seneste år. I **Belgien** er lovovertrædelserne blevet omdefineret således at en voksen, som for første eller anden gang afsløres i at besidde cannabis til eget brug, uden at der er tale om forstyrrelse af den offentlige orden, kun bliver pålagt en bøde og et krav om at lade sig registrere hos politiet. Forstyrrelse af den offentlige orden eller skærpende omstændigheder såsom f.eks. besiddelse af mindreåriges nærværelse kan dog straffes med fængsel. I **Det Forenede Kongerige** er cannabis og derivater heraf blevet omklassificeret fra klasse A og B til klasse C efter det britiske klassifikations-system, og den strengeste straf for besiddelse til personligt brug er nu op til to års fængsel. Det anbefales i politivedtægterne, at arrestation som følge af besiddelse kun foretages under visse omstændigheder, herunder kun hvis den pågældende ryger cannabis på et offentligt sted eller i nærheden af mindreårige.

Noter:

Denne generelle pressemeddelelse suppleres af to andre, som fokuserer på statistikker og hovedtendenser. Pressemeddelelser på 20 sprog samt *årsberetningen*, *Statistical bulletin*, *landeresuméerne* og *Reitox-nettets nationale rapporter* kan ses på <http://annualreport.emcdda.eu.int>

For at reducere overbelastningen af hovedwebstedet tilbyder EONN også et parallelt websted (<http://emcdda.kpnqwest.pt>), som giver adgang til beretningen og pressemeddelelser.